

PERAKENDEDE SATIŞ BEKLENTİSİ DEĞİŞMEZKEN, FİYAT ARTIŞ BEKLENTİLERİ ARTTI

TEPE, Mayıs 2022’de bir önceki aya göre 3,0 puanlık, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 2,1 puanlık artışla -17,5 puan değerini aldı. TEPE anketine katılan perakendecilerden geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumunun kötüleştiğini belirtenlerin oranı, Nisan 2022’de yüzde 76,7 iken Mayıs 2022’de yüzde 65,7 seviyesine geriledi. Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatında artış bekleyen perakendecilerin oranı ise yüzde 83 oldu. Akaryakıt istasyonlarının içerisinde yer aldığı “Diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)” sektörü Mayıs ayında perakende güveni en fazla artan sektör oldu. Bölgeler bazında incelendiğinde ise Mayıs ayı perakende güveninde en fazla artış Ege Bölgesi’nde görüldü.

Perakende güveni geçen yıla ve geçen aya göre arttı

TEPE değeri, Mayıs 2022’de -17,5 puan değerini alarak geçen yılın aynı dönemine göre 2,1 puan, geçen aya göre 3,0 puan arttı. TEPE değerinin aylık değişiminde geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu göstergesindeki 7,6 puanlık iyileşme etkili oldu. Diğer taraftan, mevcut stok düzeyinin normalin altında olduğu yönündeki 1,5 puanlık değişim endekse olumlu yansıdı.

Şekil-1. TEPE (Mayıs 2021 – Mayıs 2022)¹

Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-12,3	-17,6	-19,4	-29,2	-17,2	-21,0	-16,2	-15,3	-15,5	-13,1	-12,0	-2,5
2021	-15,2	-19,2	-19,9	-16,0	-19,6	-19,2	-17,6	-17,9	-5,8	-7,7	-10,3	-10,8
2022	-12,8	-9,5	-13,1	-20,5	-17,5							

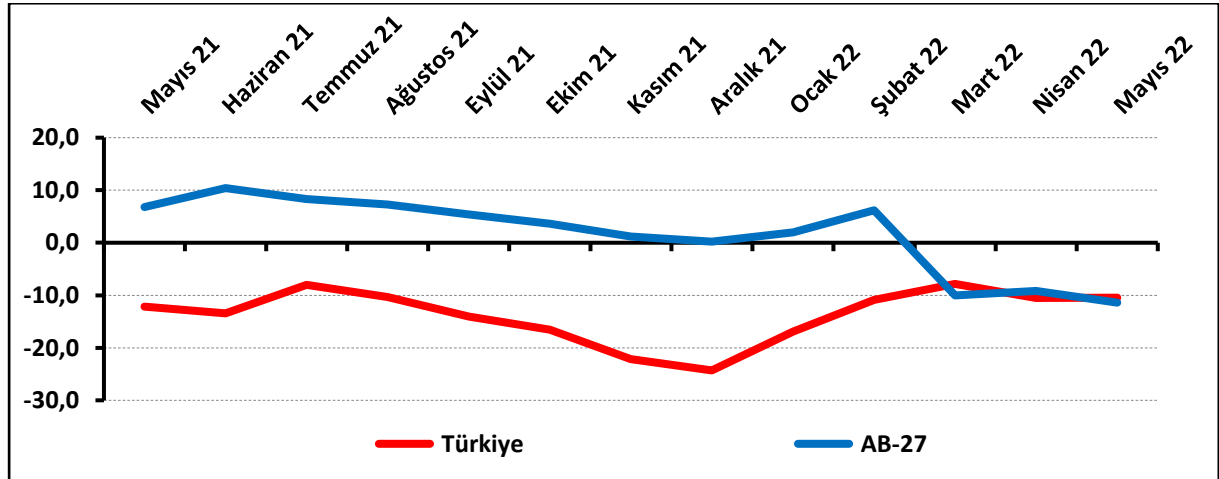
¹ Bültendeki tablo ve grafikler -aksi belirtilmediği sürece- mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakendecilerin geleceğe yönelik satış beklentisi geçen aya kıyasla değişmezken, geçen yıla kıyasla sınırlı arttı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Mayıs 2022’de -10,5 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre değişmezken, bir önceki yılın aynı ayına göre 1,7 puan arttı.

Mayıs 2022’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 19’u önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 18,2’si işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 62,8 oldu. İyileşme beklentilerine çoğunlukla mevsimsel geçiş ve talep durumu, kötüleşme beklentileri ekonomideki kötü gidiş ve fiyatlardaki yükseliş ile gerekçelendirilmiştir.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Mayıs 2021 – Mayıs 2022)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

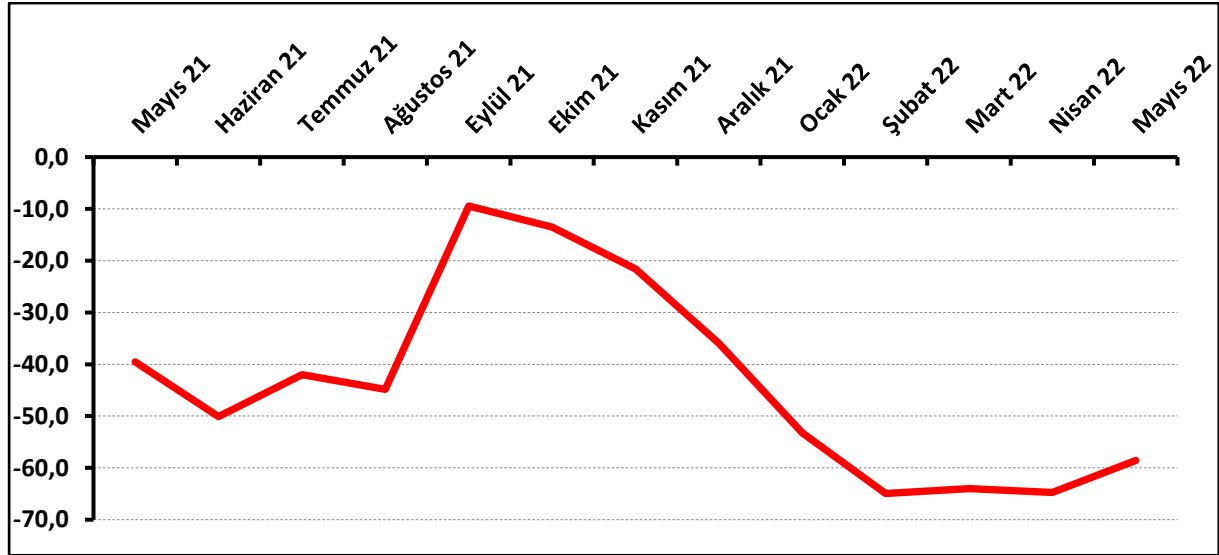
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-1,2	-14,2	-16,5	-39,3	-9,6	-9,8	-9,2	-9,2	-4,1	-0,3	2,6	1,6
2021	-6,7	-11,5	-17,5	-12,5	-12,2	-13,5	-8,0	-10,4	-14,1	-16,5	-22,1	-24,3
2022	-16,9	-10,9	-7,8	-10,5	-10,5							

İşlerin durumuna ilişkin değerlendirmeler geçen aya kıyasla iyileşti

İşlerin (geçen yılın aynı dönemine göre) durumuna yönelik değerlendirmeler, Mayıs 2022’de -58,6 puan değerini alarak Nisan 2022’ye göre 6,2 puan artarken, Mayıs 2021’e göre -19,1 puan azaldı.

Mayıs 2022’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 14’ü geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 72,6 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 13,4 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Mayıs 2021 – Mayıs 2022)

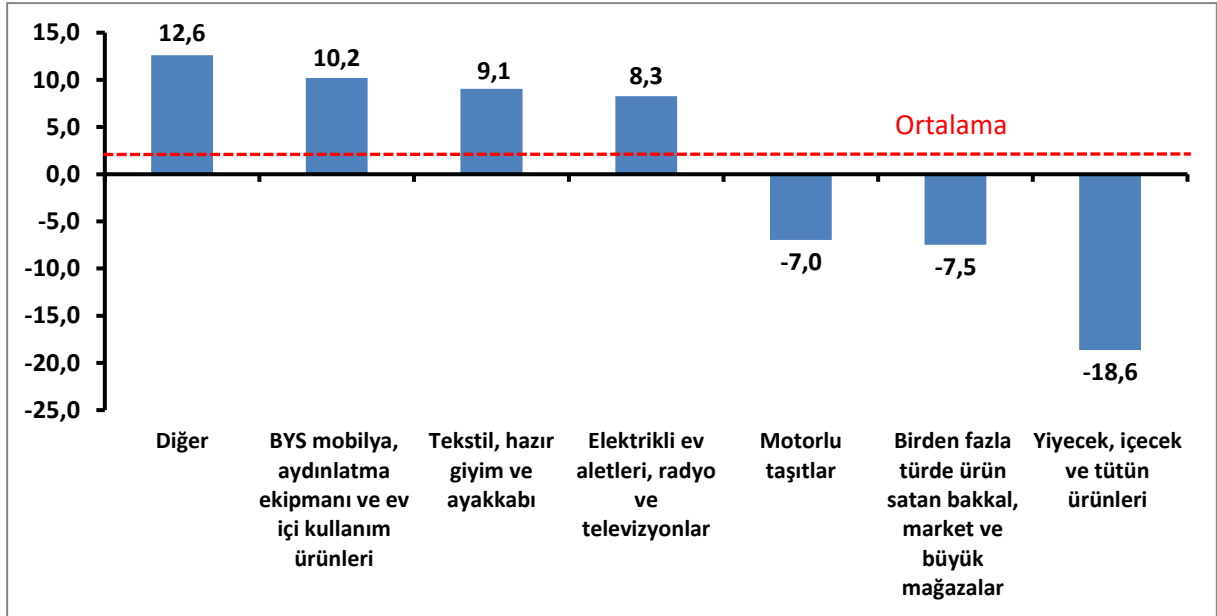
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-40,9	-37,7	-44,4	-63,5	-39,8	-55,5	-39,2	-44,5	-38,8	-38,9	-39,5	-36,6
2021	-44,9	-39,5	-48,0	-41,6	-39,5	-50,1	-42,0	-44,9	-9,4	-13,5	-21,6	-35,9
2022	-53,3	-64,9	-64,0	-64,8	-58,6							

Perakende güveni en fazla “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)” sektöründe arttı

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Mayıs 2022’de, geçen yılın aynı dönemine göre “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)”, “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri”, “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” ve “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektörlerindeki değişim ortalamasının üzerinde gerçekleşirken, “motorlu taşıtlar”, “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” ve “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” sektörleri ortalamasının altında değer aldı.

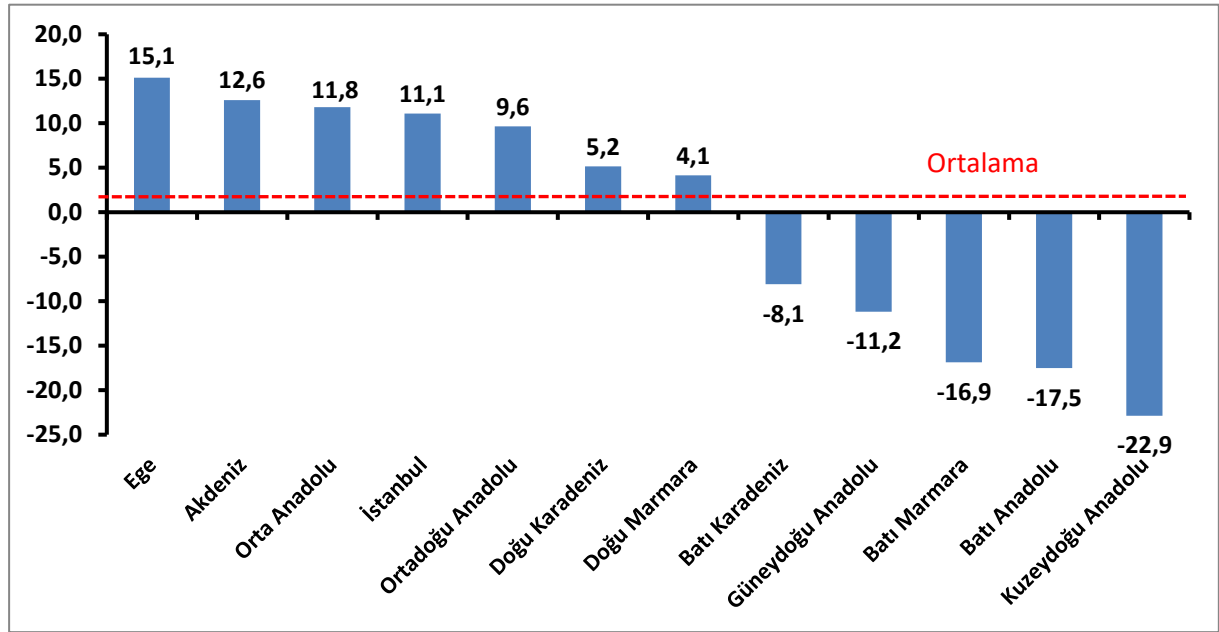
Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Mayıs 2022’de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakende güveni en çok Ege Bölgesi'nde arttı

Perakende güvenine bölgeler itibarıyla bakıldığında, Mayıs 2022'de, geçen yılın aynı dönemine göre Ege, Akdeniz, Orta Anadolu, İstanbul, Ortadoğu Anadolu, Doğu Karadeniz ve Doğu Marmara bölgelerindeki değişim ortalamanın üzerinde gerçekleşirken, Batı Karadeniz, Güneydoğu Anadolu, Batı Marmara, Batı Anadolu ve Kuzeydoğu Anadolu bölgelerinde ise ortalamanın altında gerçekleşti. En fazla azalış -22,9 puan ile Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşandı.

Şekil-5. Bölgeler bazında TEPE'nin Mayıs 2022'de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)*

* Akdeniz, Adana, Antalya, Mersin, Osmaniye; Batı Anadolu, Ankara, Konya; Batı Karadeniz, Kastamonu, Samsun, Tokat, Zonguldak; Batı Marmara, Balıkesir, Tekirdağ; Doğu Karadeniz, Ordu, Trabzon; Doğu Marmara, Bursa, Eskişehir, Kocaeli, Yalova; Ege, Denizli, İzmir, Kütahya, Muğla, Uşak; Güneydoğu Anadolu, Diyarbakır, Gaziantep, Mardin; Kuzeydoğu Anadolu, Erzurum; Orta Anadolu, Kayseri, Niğde; Ortadoğu Anadolu, Malatya ve Van illerini kapsamaktadır.

Perakendede geçen aya kıyasla işlerin durumu iyileşirken satış beklentisi değişmedi

TEPE anketine soru bazında bakıldığında, Mayıs 2022’de, “mevcut stok düzeyi” ve “önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi” dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Mayıs 2021’e kıyasla olumsuz yönde değişirken, “önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi” ise önemli oranda arttı. Bir önceki aya kıyasla bakıldığında ise “önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş beklentisi” dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Nisan 2022’ye kıyasla olumlu yönde değişirken, “önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi” arttı. “Önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi” ise değişmedi.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 05/2021	Endeks 04/2022	Endeks 05/2022	Bir önceki aya göre değişim 05/2022	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 05/2022
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-55,8	-65,7	-58,1	7,6	-2,3
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	9,0	14,7	16,2	1,5	7,2
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-17,6	-24,3	-29,3	-5,0	-11,7
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-12,2	-10,5	-10,5	0,0	1,7
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-2,2	-4,7	-3,8	0,9	-1,6
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	37,6	73,3	78,9	5,6	41,3
İşlerinizin geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-39,5	-64,8	-58,6	6,2	-19,1
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	9,1	-1,7	1,5	3,2	-7,6

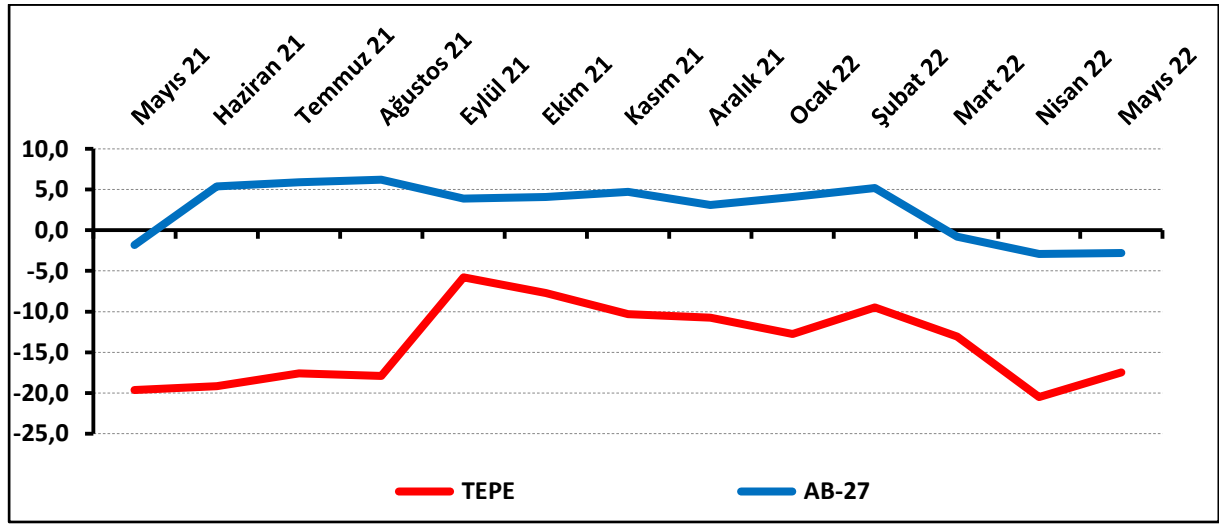
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablodaki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB'de perakende güveni geçen yıla ve geçen aya sınırlı değişim gösterdi

AB-27 Perakende Güven Endeksi, Mayıs 2022'de bir önceki aya göre 0,1 puan artarken, geçen yılın aynı dönemine göre 1,0 puan azaldı ve -2,8 puan değerini aldı. Haziran 2021'den itibaren pozitif değerler alan AB-27 perakende güven endeksi, Mart 2022'de tekrar negatif alana geçmişti. Öte yandan, TEPE'nin denge değeri tüm aylarda negatif değerli olup, Mayıs ayında kısmi iyileşme gösterdi.

Şekil-6. TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Mayıs 2021 – Mayıs 2022)

Tablo-5. AB-27

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	2,6	2,1	-6,8	-34,2	-32,6	-19,5	-13,1	-8,0	-4,7	-3,1	-9,8	-8,1
2021	-13,4	-14,3	-8,3	-4,8	-1,8	5,4	5,9	6,2	3,9	4,1	4,7	3,1
2022	4,1	5,2	-0,8	-2,9	-2,8							

Mayıs 2022’de perakende güveni değişiminde Türkiye, AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının üzerinde değer aldı

Türkiye ve AB-27 ülkelerinin Perakende Güven Endeksleri değerlendirildiğinde, Mayıs ayında geçen yıla göre en fazla artış gösteren ülke Malta oldu. Hırvatistan’da da 20 puan üzerinde iyileşme gerçekleşti. Bölge ortalamalarındaki değişim AB-27’de -1,0 puan, Euro Bölgesi’nde ise -1,3 puan oldu. Bir önceki aya göre gelişmeler değerlendirildiğinde, en yüksek artış Malta’da yaşandı; bölge ortalamaları ise AB-27’de 0,1, Euro Bölgesi’nde -0,1 puan oldu. Türkiye’nin geçen yıla ve aya göre perakende güvenindeki değişim AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının üzerinde olduğu görüldü.

Tablo-6. AB-27 Ülkeleri** ve Türkiye’nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Mayıs 2021 ve Nisan 2022’ye göre)

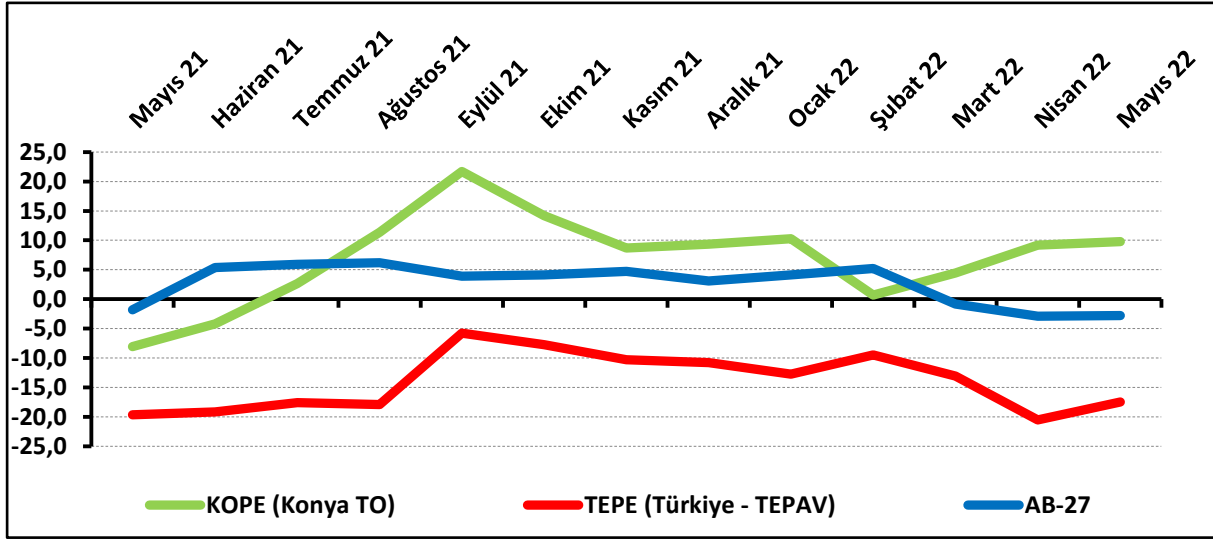
Ülkeler	Mayıs 2021’e göre Perakende Güven Endeksi’ndeki Değişim (Puan)*	Nisan 2022’ye göre Perakende Güven Endeksi’ndeki Değişim (Puan)
Malta	25,3	10,6
Hırvatistan	23,7	6,4
Karadağ	18,1	5,0
Estonya	10,5	0,7
Slovenya	8,9	-0,7
Slovakya	8,8	1,4
İtalya	5,3	2,1
Portekiz	4,9	0,8
Polonya	4,9	-0,3
Yunanistan	3,0	1,1
Türkiye	2,1	3,0
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	1,3	-1,5
Hollanda	1,1	-0,8
İsveç	1,0	1,2
Bulgaristan	0,9	-3,5
İspanya	0,8	6,9
Makedonya Cumhuriyeti	-0,1	-2,3
Çek Cumhuriyeti	-0,3	0,1
Macaristan	-0,3	3,1
Sırbistan	-0,8	-1,4
AB-27	-1,0	0,1
Euro Bölgesi-19	-1,3	-0,1
Avusturya	-1,8	-0,8
Fransa	-2,3	1,2
Romanya	-2,5	5,5
Letonya	-4,6	-0,6
Almanya	-5,4	-1,1
Belçika	-5,8	-8,5
Danimarka	-8,4	2,5
Litvanya	-8,6	1,0
Arnavutluk	-9,3	5,2
İrlanda	-10,8	4,7
Finlandiya	-11,9	1,1

*Sıralama Mayıs 2021 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da perakende güveni Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) iş birliğinde hazırlanan Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE), Mayıs 2022'de geçen yılın aynı dönemine göre 17,9 puan, bir önceki aya göre ise 0,6 puan artışla 9,8 puan değerini aldı. KOPE, Mayıs ayında Türkiye genelinden ve AB-27'den daha olumlu bir perakende güvenine işaret etmektedir.

Şekil-7. KOPE, TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Mayıs 2021 – Mayıs 2022)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-4,8	-5,0	-20,8	-27,5	-8,8	-9,2	-4,2	-13,5	-13,3	-14,7	-15,8	-16,0
2021	-11,2	-12,8	-7,9	-6,1	-8,1	-4,2	2,7	11,4	21,7	14,2	8,7	9,4
2022	10,3	0,7	4,4	9,2	9,8							